

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مجلس شورای اسلامی
تشریحات نواحی شهری

نشریه

مطالعات نواحی شهری

دانشگاه شهید باهنر کرمان
(دانشکده ادبیات و علوم انسانی)

این نشریه با مجوز شماره ۳/۳/۸۹۹۱۴ مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۵ دفتر سیاست گذاری و برنامه ریزی امور پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مجوز شماره ۹۳/۳۰۶۸۶ معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتشر شده است.

این نشریه در «ایران ژورنال» نظام نمایه سازی مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RICeST) به نشانی www.ricest.ac.ir و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) به نشانی www.isc.gov.ir نمایه می شود.

سال دوم، شماره ۲، بهار ۱۳۹۴

نشریه مطالعات نواحی شهری

صاحب امتیاز: دانشگاه شهید باهنر کرمان (دانشکده ادبیات و علوم انسانی)

مدیر مسئول: دکتر حسین غضنفرپور

سرمدیر: دکتر اکبر کیانی

مدیر داخلی: مریم ایرانمنش

اعضای هیأت تحریریه:

- ۱- دکتر سیدعلی بدری: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه تهران.
- ۲- دکتر علی زنگی‌آبادی: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه اصفهان.
- ۳- دکتر محمدحسین سرایی: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه یزد.
- ۴- دکتر محمد سلیمه: دانشیار آب و هواشناسی دانشگاه خوارزمی.
- ۵- دکتر علی شماعتی: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه خوارزمی.
- ۶- دکتر احمد عباس‌نژاد: دانشیار ژئومورفولوژی دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۷- دکتر حسین غضنفرپور: استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۸- دکتر اکبر کیانی: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه زابل.
- ۹- دکتر صادق کریمی: استادیار آب و هواشناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۱۰- دکتر سعیده گروسی: دانشیار جامعه‌شناسی شهری دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۱۱- دکتر حسین نگارش: دانشیار ژئومورفولوژی دانشگاه سیستان و بلوچستان.

مشاوران علمی این شماره:

دکتر اکبر کیانی (دانشیار دانشگاه زابل)، دکتر میرنجف موسوی (دانشیار دانشگاه ارومیه)، دکتر محمدحسین سرایی (دانشیار دانشگاه یزد)، دکتر علی منصوری (استادیار دانشگاه پیام نور)، دکتر حسین غضنفرپور (استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر علی اصغر عبداللّهی (استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر محمد رحیمی (استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر محمود اکبری (استادیار دانشگاه یاسوج)، دکتر بهنام مغانی (استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر اسماعیل آقایی زاده (استادیار دانشگاه گیلان)، دکتر حجت الله شرفی (استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر حمید نظری‌پور (استادیار دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته کرمان).

فصلنامه انتشار: فصلنامه

ویراستار فارسی: مریم ایرانمنش

شمارگان: ۵۰۰

ویراستار انگلیسی: فرشید نجار همایونفر

نشانی:

کرمان- دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری- کد پستی: ۷۶۱۶۹۱۴۱۱۱

رایانامه: juas@uk.ac.ir درگاه اینترنتی: <http://juas.uk.ac.ir/>

ناشر: مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری (RICEST)

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

راهنمای تدوین مقالات

- ۱- مقالات می‌بایست به زبان فارسی همراه با چکیده انگلیسی و واژه‌های کلیدی طبق راهنمای ذیل تهیه و برای بررسی به وب سایت نشریه ارسال شوند.
- ۲- نوع مقالاتی که نشریه می‌پذیرد صرفاً علمی- پژوهشی (بنیادی یا کاربردی) است.
- ۳- مقاله‌های ارسال شده در حوزه عنوان مجله (مطالعات نواحی شهری) و محورهای معرفی شده باشد. بدیهی است به مقالات خارج از این حوزه ترتیب اثر داده نخواهد شد.
- ۴- نویسنده مسئول پس از ثبت نام در سایت مجله (<http://juas.uk.ac.ir/>)، می‌بایست یک نسخه از مقاله را با نام نویسنده/نویسندگان و یک نسخه بدون نام نویسنده/نویسندگان صرفاً در قالب فایل Word2007 به همراه فایل pdf آنها و فرم تعهدنامه از طریق سایت مجله ارسال نماید.
- ۵- الزامی است که نویسنده/نویسندگان متعهد گردند مقاله‌های ارسال شده به این مجله را تا زمان اعلام نتیجه نهایی توسط داوران به هیچ نشریه داخلی، خارجی و یا کنفرانس ملی و بین‌المللی ارسال ننمایند.
- ۶- با عنایت به محرمانه بودن داوری و ناشناخته بودن هویت نویسنده/نویسندگان و داوران محترم برای همدیگر، توجه داشته باشید در فایل Word و pdf بدون نام، هیچ‌گونه اثری از نام نویسنده/نویسندگان در تمامی بخش‌های مقاله (اعم از شکل‌ها، جدول‌ها و حتی در قسمت مشخصات فایل) وجود نداشته باشد.
- ۷- ساختار مقاله باید بر این اساس تنظیم شود: عنوان مقاله- چکیده فارسی- واژه‌های کلیدی فارسی- مقدمه- داده‌ها و روش‌شناسی- بحث- نتیجه‌گیری- پیشنهادها (در صورت لزوم)، قدردانی (در صورت لزوم)، یادداشت‌ها (در صورت لزوم) و فهرست منابع باشد.
- ۸- عنوان: کوتاه، دقیق و در بردارنده بیان روشنی از موضوع مقاله باشد که با قلم **B Titr Bold 11 Bold** تایپ شود.
- ۹- نام و نام خانوادگی نویسنده/نویسندگان می‌بایست با قلم **B Lotus 10 Bold** با دو خط فاصله از عنوان و به صورت زیر هم آورده شده و رتبه علمی یا مقطع تحصیلی و تخصص، نام دانشگاه، شهر، کشور، در زیر عنوان سمت چاپ نوشته شود و نشانی پست الکترونیک نویسنده مسئول که ترجیحاً متعلق به دانشگاه یا موسسه وی باشد، زیرنویس شود.
- ۱۰- چکیده: صفحه نخست مقاله به چکیده فارسی و واژه‌های کلیدی اختصاص یابد. چکیده فارسی شامل شرح مختصر و جامعی از محتوای مقاله با تأکید بر طرح مسأله، هدف‌ها، روش‌ها و نتیجه‌گیری حداکثر در ۲۵۰ کلمه می‌باشد.
- ۱۱- واژه‌های کلیدی فارسی: شامل ۳ تا ۵ واژه، می‌بایست به نحوی تعیین شوند که بتوان از آنها جهت تهیه فهرست موضوعی (Index) استفاده نمود.
- ۱۲- مقدمه: از صفحه دوم شروع شود.
- ۱۳- متن مقاله و فهرست منابع در صفحات یکرو و در هر صفحه ۲۶ سطر و طول هر سطر ۱۲cm و فاصله سطرها Single تایپ شود.
- ۱۴- مقالات از ۲۰ صفحه تایپ شده (با رعایت بند ۱۳) تجاوز ننمایند.

- ۱۵- محتوای مقالات شامل: مقدمه، داده‌ها و روش‌شناسی، بحث و نتیجه‌گیری می‌بایست با قلم B Lotus13 نازک تایپ شود.
- ۱۶- عناوین اصلی مقاله با قلم B Lotus13 Bold و عناوین فرعی با قلم B Lotus12 Bold تایپ شود. ضمناً عناوین فرعی در بخش بحث به صورت ۲-۱-، ۲-۱-۲-، ۲-۱-۲-۱-، ۲-۲-، ۲-۲-۳- و ... شماره‌گذاری شوند.
- ۱۷- محتوای بخش مقدمه می‌بایست با طرح مسأله و مرور پژوهش‌های قبلی، سؤال‌ها، فرضیه‌ها و هدف‌های تحقیق را توجیه کند و نوآوری در تحقیق را به‌طور واضح بیان نماید. ضمناً یادآوری می‌شود بخش مقدمه می‌بایست یکپارچه و بدون زیربخش باشد.
- ۱۸- شکل‌ها به صورت کاملاً واضح با ذکر عنوان در زیر آنها: شکل ۱- ... و در صورت لزوم مأخذ در داخل پراتنز (مأخذ: شکوئی، ۱۳۸۷: ۵۰) با قلم B Lotus11 نازک آورده شود.
- ۱۹- جدول‌ها به صورت کاملاً واضح با فرمت Table Grid با ذکر عنوان در بالای آنها.
- ۲۰- روابط و فرمول‌های ریاضی با یک سایز کوچکتر از متن مقاله و از سمت چپ تایپ شده و در سمت راست، شماره آنها به صورت صرفاً: رابطه (۱) آورده شود. حسب کاربرد، لزوماً در متن نیز می‌بایست به شماره رابطه اشاره شود.
- ۲۱- نحوه ارجاع به منابع فارسی و انگلیسی اعم از کتاب و مقاله در داخل متن: (وودز، ۲۰۰۵: ۱۷) یا (غضنفرپور و همکاران، ۱۳۹۲: ۵۵) یا (واردآ و همکاران، ۱۹۹۶: ۱۹۰). تأکید می‌گردد منابع و اسامی لاتین در متن، می‌بایست به صورت فارسی تایپ شوند.
- ۲۲- در بخش فهرست منابع، ابتدا منابع فارسی با قلم B Lotus12 و سپس منابع انگلیسی با قلم Times New Roman تایپ شود. به منظور یکدست شدن فهرست منابع فارسی و انگلیسی تمامی مقالات، از الگوهای ذیل پیروی نمایید:
- کیانی، اکبر. اسماعیل‌زاده، علی. (۱۳۹۱). تحلیل برنامه‌ریزی شهر دوستدار کودک از دیدگاه کودکان. فصلنامه باغ نظر، شماره ۲۰، صفحات ۶۲-۵۱.
- غضنفرپور، حسین. پایدار، ابوذر. شرفی، حجت‌الله. (۱۳۹۲). جغرافیای گردشگری با تأکید بر گردشگری زیارتی. چاپ ...، تهران: نشر نور علم.
- Ward, J.S., Parker, G.R., Fernandina, F.J., (1996). **Landscape principles and issues to be considered when developing district plan.** European Planning Studies. No.25, pp:189-202.
- Woods, M., (2005). **Rural Geography.** First ed. Sage Publication, London.
- ۲۳- چکیده انگلیسی می‌بایست در پایان مقاله در یک صفحه جداگانه تایپ شود.
- ۲۴- در وب سایت نشریه (<http://juas.uk.ac.ir/>)، یک قالب ورد آماده قرار داده شده است. پیشنهاد می‌شود قالب مذکور را دانلود نموده و محتویات مقاله آماده شده خود را در قالب آن تنظیم نمایید.
- ۲۵- دفتر نشریه در ویرایش مقالات آزاد است.
- ۲۶- مسئولیت صحت مطالب مقالات از نظر حقوقی بر عهده نویسنده/ نویسندگان است.

نشریه

مطالعات نواحی شهری

دانشگاه شهید باهنر کرمان
(دانشکده ادبیات و علوم انسانی)

فهرست مندرجات

- ۱-۲۰ تحلیل چالش‌های دوسویه سازمان زیباسازی با ادارات تابعه در شهرداری‌های مناطق تهران و ارائه راهبردهای مدیریتی
دکتر رسول افضلی، دکتر صادق کریمی، رزگار حمزه‌پور
- ۲۱-۳۷ نقش گردشگری شهری در توسعه کالبدی شهر کرمانشاه
دکتر احمد پوراحمد، فرانک بهدوست، طاهره نظری
- ۳۹-۵۹ سنجش میزان رضایت‌مندی ساکنین از کیفیت محیط مسکونی در شهر کرمان (مطالعه موردی: پروژه مسکن مهر شهرک مهرگان)
دکتر محمدرحیم رهنما، محسن کمانداری
- ۶۱-۷۸ سنجش توسعه‌یافتگی کالبدی - فضایی مناطق شهری در راستای پایداری شهری (مطالعه موردی: مناطق ۲۲ گانه کلاشهر تهران)
دکتر فرزانه ساسان‌پور، نفیسه آقاجانی
- ۷۹-۹۸ برنامه‌ریزی راهبردی توسعه گردشگری شهرستان ارومیه
دکتر ناصر سلطانی، دکتر میرنجف موسوی، بایزید شریفی
- ۹۹-۱۱۸ پوشش ساختار فضایی نظام شهری استان کرمان (۱۳۳۵-۹۰)
دکتر علی شمعی، صادق حاجی‌نژاد، محمد قضایی
- ۱۱۹-۱۳۲ تجزیه و تحلیل مکان‌گزینی مسکن اجتماعی با استفاده از AHP (مطالعه موردی: مسکن مهر شهرکازرون)
دکتر رودابه فرهادی، سرورالدین همّتی گشتاسب
- ۱۳۳-۱۵۴ مکان‌یابی دفن بهداشتی زباله شهر بابک به روش منطق فازی و بولین و با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی
نجمه نورمندی‌پور، دکتر احمد عباس‌نژاد

سال دوم، شماره ۲، بهار ۱۳۹۴

به نام خدا

سخن سردبیر

در شماره قبل، به برخی از جنبه‌های پایه‌ای و چالشی برنامه‌ریزی نواحی شهری اشاره شد. در این شماره، به ابعاد برنامه‌ریزی شهری مرتبط با رشته‌های جغرافیای طبیعی (محیط طبیعی شهر) پرداخته می‌شود، زیرا محیط طبیعی، به عنوان اولین بسترهای برنامه‌ریزی در نواحی شهر است. در شماره‌های آینده به جنبه‌های کاربردی تر اشاره خواهد شد.

اساساً مطالعات علمی و اجرایی برنامه‌ریزی شهری، دارای رویکرد سیستمی و بین رشته‌ای است. بنابراین، اتخاذ تصمیم‌گیری و اجرای فرایند برنامه‌ریزی شهری می‌بایست بر بستری از علم و دانش متناسب با فناوری‌های تخصصی و مرتبط باشد، به طوری که کمترین تناقض (پارادوکس) را در روند علمی و اجرایی برنامه‌ریزی شهری ایجاد نماید. بر این اساس، نتایج علمی - کاربردی رشته‌های تخصصی مرتبط مورد توجه قرار می‌گیرد.

در فرایند نظام برنامه‌ریزی شهری ایران، سؤالی کلیدی وجود دارد که پاسخ آن، حیاتی به نظر می‌رسد و آن سؤال این است که در این فرایند، تا چه حد از نتایج علمی - کاربردی سایر تخصص‌های مرتبط استفاده علمی و اجرایی می‌گردد. برای مثال آیا برنامه‌ریزان شهری با توانایی‌ها و قابلیت‌های ژئومورفولوژی شهری (تجربیات داخلی و جهانی نظیر هلند، جنوب شرق آسیا و ...) در سیستم‌های شهری آشنایی دارند؟ رشته ژئومورفولوژی شهری در تخصیص و تعریف بهینه کاربری‌های زمین تا چه حد به طور تخصصی، علمی و اجرایی در برنامه‌ریزی شهری استفاده شده است. آیا از نتایج علمی - کاربردی میکروکلیماتولوژی شهری در شبیه‌سازی نرم‌افزاری وضعیت فیزیکی - کالبدی، فضای سبز و ... مکانیابی و صدور مجوز سازه‌های همساز با اقلیم، ابعاد بازشوها و مجوز طراحی شهری، اقلیم معماری و ... تحلیل باد، دما و سطوح تبدلات دمایی و ... به طور مطلوب استفاده می‌گردد؟ تطبیق صحیح طراحی و برنامه‌ریزی شهری با الگوی صحیح میکروکلیماتولوژیکی (باد، درجه حرارت، ایجاد یا حذف سایه متعارف و مضاعف، مصرف انرژی، حد آسایش و ...) به ویژه در کلانشهرها از لحاظ اقتصادی قابل محاسبه است و از لحاظ اکولوژیکی و معیارهای بهداشتی و حوزه سلامت (پزشکی) و ... قابلیت شبیه‌سازی و عملیاتی دارد؟ تا چه حد سازگاری شهر با سیستم هیدرولوژیکی در نظام برنامه‌ریزی مورد توجه قرار گرفته است؟ آیا در برنامه‌ریزی شهری با وجود کمبود آب و مسائل فاضلاب شهری (در بیشتر شهرهای ایران)، حتی قطره قطره آب مورد توجه مراکز علمی و اجرایی قرار گرفته است؟ آیا ارتباط مراکز علمی (دانشگاه‌ها) با مراکز اجرایی (شهرداری‌ها، شوراهای شهر و ...) و قوانین و آیین‌نامه‌های اجرایی، جهت بهره‌گیری از نتایج علمی و رفع موانع به طور شایسته انجام می‌شود؟ آیا تصمیم‌گیران شهری (شهرداری‌ها، شوراهای شهر و ...) در هنگام اخذ تصمیم جهت اجرایی شدن طرح‌های شهری و امور جاری به نتایج علمی رشته‌های مرتبط با محیط طبیعی شهر (ژئومورفولوژی شهری، میکروکلیماتولوژی شهری، هیدرولوژی شهری و ...) و محیط زیست شهری واقف هستند؟

امر مسلم آن است که برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران شهری، می‌بایست روند و مکانیزم پدیده‌های محیط طبیعی شهری را به خوبی شناسایی نمایند و جایی برای آزمون و خطا باقی نگذارند. چرا که شهر، جای آزمون و خطا نیست. برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران شهری نباید اشتباه کنند که نسبت به جان و مال هزاران شهروند مسئولیت دارند. اگر یک خلبان و یا یک پزشک اشتباه کند، ممکن است چندین نفر از بین بروند، اما اشتباه یک یا مجموعه‌ای از برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران شهری، چندین هزار انسان (و حتی محیط طبیعی) را از بین خواهد برد. از این رو، ضرورت تطبیق برنامه‌ریزی شهری با واقعیات موجود محیط جغرافیایی، سنخیت بیشتری پیدا می‌نماید.

اکبر کیانی

بهار ۱۳۹۴